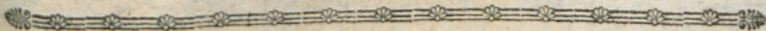

SPECIMEN INAUGURALE MEDICVM
SISTENS
APHORISMOS
DE
COGNOSCENDIS ET CVRANDIS
INFANTVM MORBIS

QVOD
AVSPICE DIVINO NUMINE
EX DECRETO
GRATIOSAE FACVLTATIS MEDICAE
PRAESIDE
CAROLO AVGVSTO DE BERGEN
MED. DOCT. ET PROF. PVBL. ORD. EIVSD. FAC. H. G. DECANO
HAEREDITARIO IN ROSENGARTEN
PRO GRADV DOCTORIS
SVMMISQVE IN MEDICINA HONORIBVS ET PRIVILEGIIS
LEGITIME IMPETRANDIS
IN AVDITORIO MAIORI
PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI

SUBMITTIT
AVCTORETRESPONDENS
IOHANNES SIGISMVNDVS SCHMID
SILESIVS.

AD DIEM XXVIII. NOV. MDCCL.

FRANCOFVRTI AD VLADRV
EX OFFICINA IOHANNIS CHRISTIANI WINTERI
ACAD. REG. TYPOGR.

4

SPECIMEN ILLUSTRAE MEDICINAE
 APPLICANDUM
 COGNITIONIS ET CURANDIS
 TANTUM MORBIS
 ANATOMIAE
 GRADUS ACADEMIAE MEDICAE
 SAEPTUORUM VINDOBONENSIS
 ANNO 1784
 JOHANNES WILHELMUS
 TERTIUS

V I R O
EXCELLENTISSIMO, EXPERIENTISSIMO,
D O M I N O
CHRISTIANO IOACHIMO
L O S S A V,

FAMIGERATISSIMO APVD HAMBVR-
GENSES DOCTORI MEDICO
SERENISSIMORVM DVCVM MEGAPOLI-
TANO-STRELICENSIS AC SCHLESWIGO-HOLSATI.
ARCHIATRO MERITISSIMO.

PATRONO OPTIMO

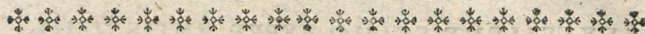
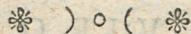
HANC SVAM,
QVA PAR EST, REVERENTIA,
DISSERTATIONEM INAVGVRALEM

d. d. d.

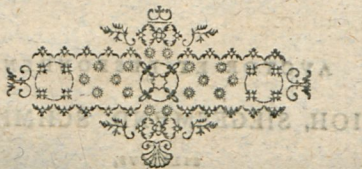
AVCTOR ET RESPONDENS
IOH, SIEGESMVND. SCHMIDT.

SILESIVS,

Tam

Tam multa tamque praeclara sunt Tua, *Vir Excellentissime!* in me amoris atque benevolentiae documenta, ut, quod non Tibi acceptum ferendum sit, prorsus habeam nihil. Usque adeo Te duce promotore et largitore literis consecratus traditusque sum, ut, quamdiu vixero, fidelem, quam sub Tuis auspiciis expertus sum, manuductionem grato semper agniturus sim animo. Sive enim pharmaceutica experimenta, sive chirurgiae et praeceos clinicae tentamina, quae apud imperitos prohi dolor! saepe per mortes hominum sunt, spesces, non alium Te ipso monitorem et ducem, qui suis salutaribus consiliis ceu filo ariadnaeo his Labyrinthi anfractibus me feliciter expedivit, habuisse laetus recordor. Excipe igitur has meorum profectuum primitias, quae, uti abs Te primas duxere origines, ita ut ad Te redeant, justissimum est, quas si probatas acceptasque Tibi videro, erit sane, quamobrem mihi non summopere tantum gratuler, verum etiam nulli in reddendis gratiis secundum me patiar futurum. Vale et me in posterum paterno adfessu complecti ne desine.

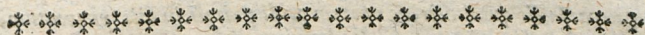
*Quemadmodum artium nulla, nequidem
abjecta, vilissima, vel mercenaria
cultoribus suis liberum et privilegia-
tum concedit exercitium, nisi qui opificii, quod suum
faciunt, praeclarum aliquod ediderint specimen; ita
non minus a majoribus justissima lege sancitum esse
novimus: neminem, qui medicinam, artium libera-*

A

lium

lium omnium praestantissimam, salutarem et prope
 divinam, sine qua in vita nihil suave, nec magnis
 quidem Principibus esse solet, profitetur, ad ar-
 tis Apollineae liberum exercitium, supremosque ho-
 nores capeffendos admitti, nisi salutaribus prae-
 ceptis adeo innutritum, ut quid valeant humeri,
 quid ferre recusent, publico aliquo specimine mani-
 festare possit. Quae quum ita sint, et Dominus
 Candidatus supremos, eosque doctorales ambiat ho-
 nores, visum est ipsi speciminis inauguralis loco,
 MORBOS INFANTVM in compendio et in nuce, quod
 ajunt, publice exponere, qua in re ut intelligentium
 assensum et applausum mereatur, omnes profectuum
 suorum vires collocat, seseque Lectoris bene-
 volentiae commendat.

APHORISMI
DE MORBIS INFANTVM COGNOSCEN-
DIS ET CVRANDIS.

1. **I**nfantes juxta HIPPOCRATEM dicuntur pueri in-
tra primum septenarium constituti, nos latiori sensu inceden-
tes affectus secundi septenarii nostros quoque facturi sumus.

2. Morbi, ut in quavis aetate, ita et in pueris, supponunt
actionum et motuum principalium graviores vel minus gravi-
res læsiones.

3. Cura infantum eo magis sollicitum tenet medicum,
quo certius est, hos nec indigentiae suae et salutis sensum,
nec loquelaе facultatem, nec usum incessus habere, sed to-
tos, sub miserrimo ploratu ab aliorum lege et arbitrio pen-
dere.

4. His adde (3): signorum diagnosticorum ex pulsu et
urina insufficientiam tanto intricatiorem reddere therapiam
morborum infantilium.

5. Morbi infantum sunt vel *proprii*, qui nulli alii aeta-
ti quam infantiae competunt; vel *congrui*, quibus fre-
quentius, quam homines adulti laborant infantes; vel *com-
munes* quamcunque aetatem adorientes.

6. Intra cancellos infantilis et puerilis periodi subsisten-
tes morbos infantum *proprios* et *congruos* (5), hac in tracta-
tione duntaxat nostros facturi sumus.

7. Morborum infantilium *propriorum* (5) dantur quae-
dam causae generales in ipsa infantum constitutione, praegnan-
tisque vel nutricis conditione fundatae, quae commode re-
feruntur (a) ad *vitia gravioris partus* (b) ad *vitia malae
conformationis* (c) ad *vitia gestorum in utero* (d) ad *vitia*

A 2

pravae

pravæ lactis qualitatis, ac uberem acidi primis in viis proventum, (e) ad habitum corporis laxiorem, nec non succorum pituitosorum redundantiam. (f) ad dentitionis negotium. (g) ad labem hæreditariam.

8. Quum vitia regiminis et diætæ recens nati ad secuturos disponant morbos, hoc quoque officio, ut medicus suis consiliis defungatur, necesse est. Huc spectant, corroboratio ejus, si debilis fuerit, purgatio meconii et sordium ventriculi, bonæ nutricis electio, pulmentorum moderatus usus.

9. Corroboratio debilis (8), fit, si, loco aquæ, vel vino, vel aqua et vino mixtis, infans abluitur, et æris injuriæ studiose arcentur.

10. Purgatio meconii (8), ob collecta per moram in utero excrementa, supramodum necessaria, fit commodissime et tutissime exhibito colostro, vel dato oleo amygd. dulc. addito sacharo, vel quoque levi syrupo laxante.

11. Tenuis tota fistula ipseque ventriculus (8) a liquoris amnii residuo scatet multa saburra strigmentisque glutinosis, a cujus neglecta evacuatione, nausea, vomitus, singultus, tormina. Prodest itaque jejunium aliquot horarum, quo durante pauxillum vini cum melle, aut lenissimus ad vomendum vel purgandum stimulus, quandoque epithemata spirituosâ porriguntur.

12. Nutricis requisita (8) sunt dotes corporis et animi bonæ, lac bonum et laudabile.

13. Bonitatis in lacte notæ sunt dulcedo grata, color subcoeruleus, non impensè albicans, nec in flavedinem vergens, consistentia nec nimis tenuis, nec nimis spissa, cremoris successiva, iterata, et sufficiens productio, facilis et copiosus per vias urinarias transitus.

14. Nulla vesci pulve (8) quartum ante mensem, quantitate et qualitate lactis illibata, tenellis proficuum est, et si requiritur, quæ ex mica panis albi, præstat illis ex farina confectis.

15. Morbis a partu proximis, quique potissimum graviores parturientis labores pro causa habent (7. a.) accensemus *ἀναισθησίαν, hydrocephalum, umbilici tumorem, oppletionem pectoris.*

16. Tum partui laborioso, tum praeternaturali foetus debilitati tribuendum est, si quando extracti ex utero pueri vitae levissima indicia praebent, et trunci instar immobiles ja-cent. Adfectum vocant *ἀναισθησίαν*, quem roboratione infantis per topica spirituosa curare solent medici.

17. Quidam pectori infantum imponunt secundinas adhuc calentes, quas una cum capite foveant linteis vino calido imbutis, plantas pedum fricant excutia, et faciem halitu masticati aromatis foveant.

18. *Hydrocephalus* (der Wasserkopf) est tumor capitis aquosus, mole saepe monstruosus, a lymphae ex vasis lymphaticis sub graviore partu ruptis effusione natus. Dividitur in externum et internum, quorum prior intra communia integumenta, posterior intra meninges sub calvaria sedem habet. Signa posterioris ex laesione functionum animalium desumuntur; externus periculo vacat, internus saepe delecterium post se trahit exitum.

19. Curatio *externi hydrocephali* (18.) consistit in applicatione fomentorum discutientium atque exsiccantium. *Internus*, qui discutientium vires eludit, requirit aperturam, aquarum effluxum, et scitam vulneris consolidationem.

20. Hujus quoque loci est *tumor umbilici* indolens in recens natis a nimia funiculi contrectatione sub partu formatus, cujus medellae iusta tumoris repositione et ejusdem in situ naturali firmatione prospicimus. Probe vero discernatur ab hernia umbilici, ubi peritoneum vel omentum in confensum rapitur.

21. Nimiis clamoribus et tussi fortiori eundem affectum in acceptis ferunt, ubi constantior compressio impositione em-

plaftri styptici, lamina plumbea et convenienti fascia muniti obtinetur.

22. Ex recensitis caussis (20. 21.) saepe umbilicus inflammatur, quo casu sacculi discutientes in vino rubello cocti profunt; accedente autem putrilagine, balsamicis ex serpentaria Virginiana, scordio, myrrha et camphora etc. opus est.

23. *Oppletionem pectoris cum roncho recens natorum* (15) (Das Köcheln der neugebohrnen Kinder) pariter tribuimus effectibus partus laboriosi, dum infantes, praeter mucum in bronchiis et primis viis haerentem, copiosam uteri et vaginae saburram ore attrahunt, facile transit in asthma vel catarrhum suffocativum. Curam expediunt levia emetica et posthaec lenia laxantia et clysteria iterato data.

24. *Malae conformationis vitiis* (7. b.) annumeramus *frenulum linguae nimis breve, ranulam, futuras hiantes, pollicem succenturiatum, anum imperforatum.*

25. Musculosum ligamentum symphysi maxillae inferioris et linguae cohaerens anatomicis vocatur *frenulum linguae*, quod tam breve aliquando est, ut ad apicem linguae excurrat, eamque maxillae contiguam et fere immobilem reddat.

26. Omnis cognitio medici, in cognoscendo vicio frenuli in eo posita est, ut cognoscat, idem esse tam breve, ut suctionem et motum linguae impediat; quaevis enim frenuli brevitatis non statim sectionem indicat necessariam, sed illa demum, quae sub impetu suctionis prehensam ore papillam cum strepitu demittit et suctionem frustratur.

27. Operatio non fiat per quamvis forficem vel cultrum, multominus ungvium lacerationem, quod imperitis obstetricibus solenne est; sed per certum ac tutum instrumentorum apparatus, quem *Acta Parisina* novissime literis consignarunt.

28. Indidem nunciamus, operationem hanc optime licet institutam, periculo nunquam vacare, propter duplicem, quem

quem forratur, effectum, haemorrhagiam scil. non facile sistendam et liberam nimis linguam.

29. *Haemorrhagia*, ob continuam tenellorum suctionem, non facile sistenda, sui generis peculiarem requirit deligationem.

30. Lingva liberior reddita ob impetum suctionis naturalem alumnus retrahitur, retracta, hoc motu continuato, apicem revolvit, quae pharyngi intruditur, et glottidem claudit; infixam pharyngi deglutitionis nisum in tenellis auget, et brevi suffocat.

31. *Novus hic prorsus morbus*, quem nostrates perperam catarrho suffocativo, ex aliis causis supervenienti, adscribunt, repositione linguae revolutae per digitos ori immisos curatur; praecavetur autem sedula attentione praesentium ad respirationem infantis dormientis, frequenti partim mammarum, partim noduli lacte vel pulvere pleni, admotione.

32. Tumorem sublingualem à colore, forsitan et melius à frigiditate nominatum, sensim succrescentem, oedematofum mollem, lymphaticum, magnitudine varium, suctionem in latentibus, loquelam et deglutitionem in paulo adultioribus turbantem, *ranulam* vocant practici.

33. Incipiens tumor admittit dec. plantaginis cum syrupo diamori et derivandi scopo clysteres, laxantia, diaphoretica fixa, quibus si non auscultat, subjungatur apertura tumoris ut exeat humor contentus ovorum albuminis similis, postea vulnusculum mundificetur melle, liquamine myrrhae et dec. hordei. Rudioris potius juxta nos frenuli lacerati sequela, quam lactis nimis acris aut malae conformationis vicium est. Calculi saepe hic concreti inveniuntur.

34. *Suturae nimis hiantes* in partu infantis nimis debilibus aut praecocis modesta constrictione fasciarum, quibus tenelli caput involvitur, firmantur.

35. Huc pertinet *pollex duplex*. Succenturiatus saepenumero

numero pollicis veri primo articulo est accretus, ejusque motum sequitur. Cura duplex est; constrictio fortissima vel sectio momentanea. Posterior, utpote magis tuta fit caestrio, pollice prius tabulae imposito, circa tertium vel quartum à partu mensem. Haemorrhagia sistitur crepitu lupi, curaque reliquum absolvitur vulnerariis & consolidantibus.

36. *ἄτρητῶν* difficilis cura est. Si futura quaedam tumida ani vestigium constituit, haec quantocyus, et quidem ante supervenientes convulsiones scalpello est aperienda, quam si sequitur meconii excretio, vulnuscule turunda vulnerariis et digestivis imbuta est immittenda, relinquenda, et post alvi exonerationem reponenda. Nullo autem ani vestigio apparente, vel si pone sphincterem membrana, vel caro solida concreta recti intestini cavitationem replet, conclamata res est, et pueri fati cedunt.

37. *Ad vitia gestorum in utero (7. g.)* retenti imprimis meconii symptomata referimus, alvi constipationem et hinc subsequuta tormina ventris, pavores sub somno etc.

38. Omnibus his vitiis (37) facile obviam itur purgatione meconii pharmacis obtenta, clysmatibus oleosis vel exfero lactis cum melle confectis, supposito ex rheo et sapone, potu feri lactis et mellis, linimentis oleosis et emollientibus.

39. *Adfectuum pravam lactis qualitatem ac uberem acidi in primis viis proventum (7. d.)* accusantium plures sunt quam quod hic perfunctorie duntaxat tractari possint. Prolixus malorum inde natorum catalogus, tormina et flatus, obstructio, singultus, nausea et vomitus, cardialgia, pavores sub fomno, vigiliae, icterus, motus convulsivi, scroti excoriatio, intertrigo, atrophia, apthae et quae plura sunt, nos vera dixisse comprobant.

40. *Torminum in infantibus a lacte corrupto (39)* diagnosis desumitur à faecibus, alvinis a flavedine naturali in viridem colorem mutatis, et acidum spirantibus, copiosis flatibus,
ven-

ventrem infantibus, alvo magis adstricta quam laxa, puerorum inquietudine, dum pedibus calcitrant, mammas respuunt & continuo plorant.

41. Lactis vitia, ut torminum causa, eo magis culpan-
tur, si nutrix in diaeta et regimine peccat, mammas aeri ex-
ponit frigido, acidis, salsis, fumo induratis, vel fructibus pom-
iferis nimium delectatur.

42. In prognosi notamus: eo plus periculi infantibus im-
minere, quo sunt teneriores, tormina pariter quotidiana, epi-
leptiam plerumque praefagire.

43. Curationem aggredimur 1.) correctione acidi inpri-
mis viis per absorbentia marina s. ostracodermata cum antispas-
modicis sociata. 2.) Evacuatione per clysmata, syrupos lax-
antes, potiunculas ex aqua meliss. cer. nigr. sap. ven. vitell.
ov. cryst. mont. syr. de cich. c. rheo confectas. 3.) Applicatio-
ne topicorum sedantium et roborantium per lenimenta car-
minativa, frictions, pediluvia. 4.) Exhibitione eorum
quae lac nutricis corrigunt.

44. Qui ex lacte corrupto vel pulventorum copia *alvi*
adstrictione (39) laborant infantes, iis praeter commendata
laxantia (43) auri fulminantis granum semis, vel pars tertia
grani in vehiculo absorbentis confert pulveris, non minus
ventris innunctio cum butyro liquefcente ad calidum forna-
cem, vel femorum et clunium lavacrum cum frigida: mu-
ssterdam ab aliis laudatam stercorariis relinquimus officinis.

45. *Singultus* (39) ab eadem causa, eadem propemodum
(43. 44.) poscit remedia, nisi quod lenis emelis per plumu-
lam oleo madidam et ori immisam tum procuranda sit, si de
nimia lactis injurgitatione constat. Lenimenti scopo prae-
stans est oleum mastichinum cordis scrobiculo illinitum. Qui
in teneris infantibus observatur singultus transitorius, uti
a levissima refrigeratione, ita nullius periculi est.

46.) *Nausea et vomitus* (39) à qualitate lactis morbosa fi
B cum

cum multa coaguli rejectione est, promoveatur syr. conveniente v. g. florum persicorum vel oxymelle squillitico vel hypericacuanha; ille vero qui à lactis optimi repletionem contingit, periculo vacat, modo a nimia sugendi aviditate arceantur mammothrepti.

47. *Cardialgia lactantium* (39) *Cardiognmus* das Herzhge-
spahn der Kinder est idem sinistri ventriculi dolor ac in adul-
tis. Adesse praesumitur, si post praegressas inquietudines, al-
vi segnitiam, nauseam, vomitum, praecordia et hypochondria
tument, cum primis circa scrobiculum cordis et dextrum
hypochondrium, qui uti in lactentibus a lacte corrupto, ita
in ab lactatis a potu frigido, in primis nocturno, fermentescen-
te, cibis pinguibus, fructibus horreis, suas ludit tragoedias.
Quae tussis sicca febrisve succedit, invicto adhuc malo, ad
lentam disponit tabem.

48. In therapia hujus adfectus primarum viarum crudi-
tates acido caseosae protinus laxantibus vel emeticis expun-
gantur. Vomendi sine prae laudati syrupi (46), purgandi au-
tem mercurius dulcis, vel aurum fulminans in convenienti
dosi profunt, non neglectis simul absorbentibus antacidis.
Quidam hic magni faciunt sulphur antimonii solare ob ano-
dynam simul effectum, sed parcissima quantitate exhibitum.
In confirmato morbo eodem procedatur modo ac in atrophiam
a lacte corrupto.

49. *Pavores sub somno* (39) à torminibus ex eadem causa
nati, qui pertinaces longam nectunt moram, plerum-
que motuum epilepticorum prodromi sunt. Pulveres absor-
bentes marini, antispasmodici aut antepileptici, quibus gummi
Arabicum vel tragacanthae sociantur, omnem curationis pagi-
nam hic absolvunt. Ab ira & terrore praecaveantur quans
studiose.

50. *Vigiliae* (39) *clamores et ploratus continui*, imprimis
qui cum vomitu caseosi magmatis conjuncti sunt de lactis coa-
gulo

gulo testantur. Praeter memorata absorbentia, praecipitantia ac laxantia, iteratam frontis inunctionem cum lacte materno, vel oleo anethi et violarum requirunt. Conducunt quoque emulsionem papaveraceam.

51. *Icterus periodicus* (39) ex caseoso coagulo bilis fluxum per intervalla cohibente natus, probata (43. 48.) quidem admittit aperitiva, commodissime autem rheo et cassia invicem junctis profligatur.

52. *In motibus convulsivis à lacte corrupto* (39), ut plurimum praecedunt praedictorum aliquot symptomata (40. 44. 47. 49. 50.). Brevi adfuturos nunciant oscitationes, pandiculationes, brachiorum tensiones, palpebrarum ac bulbi ocularis motus sub somno: eo semper periculosiores, quo infans nativitati proximior & quo saepius recurrit.

53. Cura vomitum imperat qui, si sponte deficit, cietur pulvere ex ypecacuanna et sacharo rosato, vel oxymelle squillitico. Quibus praemissis absorbentia, imprimis specifica cum pauxillo castorei, sacculi non minus discutientes in lacte cocti, et ventri impositi, una cum lenimentis nervinis cervici et temporibus applicatis subjungi possunt. Pro victu sint juscula carniū tenuiora. Nutrix vitet iram et terrorem, utaturque antispasmodicis.

54. Soli lactis abundantiae, absenti omni alia labe, tribuendum est, si quando pueris ex frequenti et copiosa missione *scrotum, pudenda, femora et clunes excoriantur*, quod symptoma sedatur linteis mundis, frequentius mutatis et impositis, nec non inspersis topicis exsiccantibus.

55. Ab acrimonia feri à lactis vitio pendente in recens natis aequae ac paulo adultioribus nascitur *intertrigo* (39) der Ansprung, quae est excoriatio sive soluta unitas ulcerosae cuticulae cum rubore cutis inflammatorio, non solum clunes et inguina, sed et totum fere corpus occupans. Ex ardore

pueri, non equidem in periculo versantes, inquietas et vigiles noctes transigunt.

56. Curatio partim nutricem partim infantem respicit. Nutrici praebeantur lac corrigentia, pulveres absorbentes cum semine foeniculi, sal volatile oleosum foeniculatum, potus tenuis aquosus, infantibus dentur pariter cum lacte pulveres absorbentes marini, emulsiones papaveraceae; externe, ea quae exsiccant et ardorem sedant. Exsiccantia hic sunt tut, ppt. lap. calam. creta, pulvis rad. glyzirrhziae etc. Cremor lactis cum his pulveribus in unguentum redactus, aut amyli farina cum aqua rosarum subacta sedantem effectum praestant.

57. Effectu lactis coaguli intestinorum et ventriculi latera incrustantis crassus adeo generatur chylus, qui glandulas mesenterii sensim infarcit et *atrophiā* (39) *lactantium* causatur. Gravis sat adfectus pleniorē descriptionem meretur.

58. Antecedentes e linginquo inquietudines, anxietates praecordiales excipiuntur fecesu liquidi copiosi, viscidi, roscidi, subviridis ex parte coagulati, abdominis tumore et duritie, febricula, cum paulatina membrorum contabescencia et flaccescencia.

59. Hic adfectus, qui quarto mense vel serius ingruit, in lactentibus facilius curatur quam ablactatis, glandulis autem mesenterii jam scirrhis factis, omnis spes curae decollat. Differt, a rachitide, crinonibus, et membrorum aridura, signis aequae ac caussis.

60. Curam aggressurus primas primum vias liberet saburra seu coagulo. Quo sine purgantia ex consuetudine syrupis et fecundum SYDENHAMUM rhei infusum in cerevisia tenui conferunt, interpositis non minus, quae inerti suppetias ferunt bili, v. g. pilulis ex mica panis et anguillae felle confectis, cum vero his omnibus obstructae glandulae mesenterii & vasa lactea varicosa non referentur, nova indicatione opus est.

est. Substituantur itaque balnea circa vesperam ex herbis resolventibus, emollientibus, frictions modestae cum panis calidis, topica resolventia ex ungv. mart. dialth. gum. ammoniac. soluto etc. quae omnia, exceptis balneis, quotidie in usum vocari merentur.

61. Ex eodem lactis vitio pueris paucos dies natis efflorescunt escharae albicantes, linguam, palatum, fauces etc. obsidentes, quae absente febre, clamantes et inquietos reddunt pueros, fugendique facultatem praepediunt, vocantur *aphthae* (39) benignae. Quidam negant, lactis hic culpam jure accusari, sed causam tribuendam esse sanguini materno et polydaedaliae isti impuritati, quam in utero contrahunt tenelli.

62. Limitando futuras praedicamus aphthas ex inquietudine, vigiliis, spirandi et deglutiendi laboribus, aestu pectoris reciprocante et immoderatiore, suctionis impedimento, saliva spissa, levi linguae intumescencia, oris calore, mammis sensibili.

63. Obstetricum observatio est morbum ut plurimum novem dies perdurare, et post maturitatem successivam, in singulis pustulis discrepantem, evanescere: frequentius grassari aestate quam hyeme propter atmosphaerae calorem; frequentius quoque adoriri infantes, quorum matres gravidae venesectionem negligunt.

64. Ad lac acre corrigendum profunt acidum destruentes pulveres, ac syrapi laxantes. Os tenelli eluatur saepius aqua salviae cum melle rosaceo, ope penicilli; vel si admodum copiosae sunt escharae, dolor qui inde nascitur, mucilage fem. cyd. sedatur. Mammae nutricis contagium ab ore fugentis excipientes et aphthae correptae, vino saepius abluantur. Proprium denique pueri lotium egregie os ipsius mundificat.

65. Aphthae cum febre stipatae, coloris sunt magis flavescantis et majus periculum adferunt. Primarii morbi sym-

ptomata sunt, adeoque effectus conflictantis cum morbo naturae. Curam infra tradituri sumus.

66. Morbi infantiles (7. e.) qui ab habitu corporis laxiori, nec non succorum pituitosorum redundantia oriuntur partim catharrhalis sunt indolis, partim limphae simul acrimoniam produnt, et sunt *coryza, tussis, uvulae relaxatio, tonsillarum tumor, aures manantes, parotides, scrophulae, achores, favi, tinea, scabies*, quique promiscue ante et post dentitionis terminum infantes corripunt.

67. Causis generalibus, cur adfectus catarrhales infantum potissimum in capite sedem habent, praeter refrigerationes externas nativae tenellorum conditioni, qua grandi capite et magna cerebri mole nascuntur, tum et paulatino humorum adfluxui ad dentes producendos, in acceptis referimus.

68. *Coryza* infantum non nisi modum excedens, medici poscit opem. Pueris evacuantia cum mercurio dulci, et quae lympham corrigunt in refracta dosi, v. g. tinctura antimonii etc. nutritici alexipharmaca Ess. scord. pimp. alb. Liq. CC. suc. tinct. antim. etc. conducunt. In gravedine narium meatus expediuntur butyro maioranae.

69. His adfectibus (66) adnumeramus *Tussim*, quae in infantibus stomachalis, pectoralis et convulsiva est.

70. *Tussis stomachalis* tenerae aetati fere propria cognoscitur ex respiratione satis libera, tussi tandiu persistente, donec vomitus sequatur, levamine a vomitu temporario. Facile degenerat in asthma stomachale, quod cum anhelosa respiratione est conjunctum.

71. Cum, quae ventriculum evacuant, hic proficua sint vomitorium ex oxymelle squillitico vel rad. ypecach. vel decocto raparum locum habet; bechica vero frustra commendaveris.

72. Ex defluxione in asperam arteriam vel refrigeratione partium externarum oritur *tussis pectoralis* cum febricula cathar-

tharhali sæpe stipata, absente omni vomitu. Haec praeter bechica cum lenissimis anodynis maritata, blanda diaphoretica fixa sua facit pharmaca.

73. *Tussis convulsiva f. ferina* (69) audit, quae epidemice graffatur ac stimulos suos ex ipso mutuatur aere, tum ventriculi tum pulmonum membranas occupantes. Alia cum, alia sine vomitu contingit. Tanto impetu pueros convellit, ut sub paroxysmo, qui per aliquot horarum intervalla revertitur, membra frigeant, facies ex copioso sanguinis, appulsu livida quasi reddatur. Convulsionibus correpti sub paroxysmo raro eluantur.

74. In cura ferinae tussis cum vomitu profunt lenia emetica et his subjuncta laxantia et antispasmodica. Ubi vomitus desunt SYDENHAMS primario commendat venaesectio- nem, remedium per se hic quidem utilissimum, sed respectu nostratium chirurgorum difficilis apud infantes exercitii, quam excipere possunt infusum serpilli cum saccharo, tinctura croci, vel sperma ceti in jusculis avenaceis, pediluvia ex decoctis emollientibus, pedum inunctio cum taxi penguedine ceu medicamina anodyna & antispasmodica virtute praedita. In utraque specie conducit serum lactis à caseo recens factu pro potu ordinario. Specifica à quibusdam autoribus praedicantur, ut muscus pyxidatus ex quercu pendens in pulverem redactus, syrupus ex succo millepedum in vino macerato- rum, quibus tamen palmum praeripit decoctum oreofe- lini.

75. Infantibus paulo adultioribus *congestiones* fiunt ad *tonsillas, uvulam, velum pendulum palatinum* (66), unde haec partes tument et relaxantur. Congestionis causa est vel serum viscidum, seu pituita, vel sanguis stas in inflammatoriam produ- cens.

76. Signa utriusque hujus adfectus sunt tumor partium adfectarum, deglutitio difficilis. Congestio pituitosa indica- tur tumore albido, pituitae screatu & affluxu, absentia febris

et

et inflammationis. In tumore inflammatorio adsunt ardens dolor, rubor, febris, sitis, appetitus prostratus.

77. *Congestio pituitosa*, per se periculi expers, discutientia ac resolventia in et externa poscit, adhibitis emplastris et mixturis resolventibus, nec non gargarismatibus abstergentibus et mundificantibus. Cura *congestionis inflammatoriae*, quae aliquando metum suffocationis et gangrenae iucutit, venae sectionem, pulveres et potiones antiphlogisticas, diapnoicas sua facit remedia. Anginarum specificum, pappum scilicet linagrofidis sacculis exceptum, efficacem hic sistere medicinam, nulli dubitamus.

78. *Aures manantes* (66), teneris infantibus aequae ac pueris paulo adultioribus familiares, naturae nonnunquam crisis pro causa agnoscunt ad praecavendos favos et achores. Ut beneficium naturae, pessime ferunt exsiccantia et adstringentia. Quae discutunt, leniter mundificant, ut decoctum anethi vel salviae cum melle, curam absolvunt.

79. *Parodites* infantum germ. Ohren-Beuten (66) differunt à simili adfectu adultorum causis et effectu. Oriuntur à stasi humorum imprimis lentorum v. g. achoribus repulsis. Difficile suppurant, facilius tamen ac in adultis. Aegroti vel medici culpa neglectae in falsas et acres ulcerationes abeunt.

80. Curam exordimur discutientibus epithematibus ex spiritu vini crocato, camphorato, herbis et radicibus ejusdem virtutis, quibus incautum adhibitis, suppuratio tentanda per cataplasmata ex lacte et emollientibus, qua obtenta, et emisso pure, reliquum curae mundificantibus et consolidantibus absolvitur.

81. Colli tubercula vel solitaria vel congregatim et concatenatim collum obsidentia sunt tumores glandularum colli *scrophulae* dicti (66) pueris ex chylo crudo, aëre humido etc. subnascentes, quaeque sensim et pedetentim vel quoque simul et semel cum febricula ephemera succrescunt.

82. Po-

82. Potissimum sunt prodromi achorum (84) vel aurium manantium (78), quibus apparentibus solvuntur. In ulcera depascentia ac verminosa degenerata constituunt den *Burnschaden der Kinder*.

83. Curam expediunt purgationes primarum viarum, postea autem pulveres diaphoretici fixi, decocta aperientia, et quandoque, additione herbarum marrub. alb. geran. Rob. apii, agrimoniae, specifica. Tumor in suppurationem vergens ad instar furunculi tractetur, necesse est.

84. *Achores, favi, et crusta lactea* (66) sunt adfectus, qui gradu duntaxat inter se differunt. *Achores* sunt ulcuscula capitis manantia pueris familiaria. *Favi* dicuntur haec ulcuscula, si manans humor coloris et consistentiae mellis est. *Crusta lactea* vocatur si manans humor adeo spissus est ut brevi mora in albas densetur crustas.

85. Horum adfectuum (84) causa latet in feri falsi visceri et acris vitiiis, in glandulis subcutaneis capillatae cutis stagnantis; non exclusis aliis causis concurrentibus, sudoribus repulsis, aeris injuriis, cibis crudis, lactis prava qualitate etc.

86. In triplici adfectu pruritus est continuus, pueri sitiunt, imperfecte concoquunt, et valetudinarii sunt, interim periculo vacant hi morbi, imo a peioribus praecavent, retropulsi febres et convulsiones post se trahunt.

87. Curatio triplici adfectui (84) communis, iteratas in ablactatis requirit purgationes, et diaphoreticorum fixorum usum. Externe memorata (56) exsiccantia pulverulenta profunt. In latentibus matres l. nutrices bibant decocta lympham et sanguinem purificantia. Crustam lacteam abrafis capillis emolliunt oleosa ex oleo ovar. hyper. lil. alb. quae si nimis sicca est et furfuracea, herbarum saponacearum v. g. lapathi acuti vel saponariae lixivio mundificatur. Partes mundificatae inunguntur bals. sulph. amygdalat. et adipe
 C
 por-

porcina. Diaeta sit laudabilis ex cibis eupeptis et potulentis admodum diluentibus.

88. *Tinea* (66) der böse Grind, affectus capitis crustaceo-ulcerosus saepe ex labe haereditaria, nonnunquam ex praegressis modo recensitis (84. 87.) morbis, eorumque causis nascitur. Diversos agnoscens gradus dividitur in tineam siccam, humidam et lupinam.

89. Inveterascens malum alopeciam s. leprae speciem constituit. Ob pertinacem et rebellem morbi indolem pueri difficile curantur, pravi sunt coloris, immunes caeteroquin à multis aliis morbis. Quod interdum nulla medicamenta, id saepe aetatis mutatio in domando adfectu valet.

90. Omnis indicatio curativa circa feri acris acrimoniam mitigandam, et derivandum a capite affluxum versatur. Laetentibus propinentur syrupi laxantes ac pulveres acrimoniam inbibentes, externe decocta et unguenta emollientia et mundificantia lixivium (87). In ablactatis usu veniunt laxantia mercurialia, tincturae antiscorbuticae, sanguinis acorem corrigentes, decocta diluentia, nec non topica praeaudata.

91. Hujus quoque loci *scabies* (68) est, et quidem *humida* infantibus familiaris, quae constat pustulis sanioso humore turgidis digitorum maxime articulos obsidentibus. *Siccam*, utpote adultis infestam, minus contagiosam, magis chronicam, hic missam facimus.

92. Causa scabiei humidae latet in copioso humore falso et acri, à feri sanguinis vitio dependens. Adfectus per se periculo vacat, nisi praepostera medela pustulae retropellantur.

93. Haec scabies (91) curatur exhibitio prius purgante mercuriali, substitutis postmodum pulveribus diaphoreticis fixis, quos sulphur, vel ejus lac aut flores ingrediuntur. Externe nocent repellentia, sulphurata, sed profunt quae resolvendo leniter exsiccant. Palmam praeripit unguentum mercuriale ex mercurio praecipitato albo et unguento pomato, quod

quod quavis vesperi, magnitudine avellanae articulis infricatur. Finem curae iterata imponit catharsis. Quoad regimen mundities victus et amictus sedulo observetur.

94. *Dentitio* (7. z.) licet opus naturae sit, tot tamen saepe gravibus symptomatis est stipatum, ut merito dixeris, plurimos infantes, qui moriuntur, hoc in negotio succumbere.

95. In dentium prurptione natura istiusmodi tenet ordinem, ut primo dentes incisores maxillae inferioris, mox superioris, postea canini et denique molares enitantur, adeo ut à sexto mense usque ad completum biennium hoc negotio occupatos videas infantes. Duplex coeteroquin est prurptionis tempus, alterum, quo gingivarum supremus margo absque aliquo tumore, albido quodam circulo notatur, alterum, quo dens mole jam auctior tumidas ac inflammatas reddit gingivas.

96. Signa dentitionis difficilis sunt: aestus infantum praeternaturalis, pavores sub somno, inquietudines, vigiliae, spissae salivae continuuum stillicidum, intumescencia gingivarum aut rubentium aut pallescentium. Infantes lac avidè sugunt, papillas mordent, manus ori crebrius admovent, et aut soluta aut obstipata laborant alvo.

97. Dentitio periculi plena est, imprimis in pueris succi plenis et qui multum dormiunt et obstipata naturaliter sunt alvo. Irritatae ac crispatae gingivarum papillae nervorum consensu intestinales nervos et papillas nervosas afficiunt, quibus adfectis, diarrhaea, si succedit bonum est, sin minus convulsiones saepe lethales subsequuntur. Iuxta *Hippocratem* febre acuti correpti dentientes pueri convulsiones effugiunt.

98. *Curatio dentitionis difficilis* absente diarrhaea et convulsionibus est vel externa vel interna; illa requirit lenitiva, mucilaginoso, antiphlogistica ex decocto lacte cum herbis emollientibus, cujus cremor gingivis affricatur, cerebro leporino,

rino, sanguine columbae, cristae galli etc. Crescente autem inflammatione SYDENHAMVS venae sectionem, HARRISIVS hiridines pone aures commendant. Extenuationem gingivarum per attritum ad corpora dura haud adeo utilem & necessariam censemus, lardi crusta sufficit. Interna requirit cura potum diluentem, potiunculas antispasmodicas et clysteres emollientes, si alvus sicca fuerit.

99. *Diarrhaea* sub dentitione difficili, si vires non atterit, sibi relinquatur, secus autem, si modum excedit, absorbentibus et antifebrilibus, nec non linimentis stomachicis temperanda venit.

100. Puffilli, qui nec salivae nec alvi fluxum experiuntur *epilepsiae* periculum facile incurrunt, quae nisi promptissime sistatur, pueros intra *νυκθήμερον* jugulat. Quae ergo salivam et alvum leniter movent, hic proficua sunt, haud tamen ad summam proficiunt, quin aliquando necessitas cogeat ad specifica aut epileptica confugere, quo titulo praeter oleum succini, spiritum CC. spiritum ex crudo serico paratum, oleum sulphuris per campanam, marina testacea, teste HARRISIO sunt optima. Aquam spirituosam Carmelitarum, *eau des carmes*, sub forma eleosachari mira praestasse in compescendis convulsionum paroxysmis auctor est D. D. Praeses. Videntur autem specifica esse efficaciora, si magis prophylactice quam curative adhibentur. Multis proin apud nostrates magnatum in usu est recens natis, per primas quatuor septimanas, quavis nova lunae phasi ingruente, pulverem antepilepticum porrigere, quo modo à convulsionibus immunes praestari dicuntur infantes.

101. Quodsi secundo eruptionis tempore (95) tumentes gingivae, ne quidem, convulsionibus supervenientibus, dentibus exitum concedunt, protinus inciduntur. Instrumentum non sit phlebotomus seu lanceola sed scalpellum cuneiforme, cassioris nempe dorsi, ne factum vulnus nimis cito iterum concresecat, et magis resistentem cicatricem formet.

Locus

Locus incidendus tumore et inflammatione indicatur. Inciso fiat in summitate secundum curvaturam gingivarum supra nitem dentem. Transversalis sectio plus mali et doloris quam commodi causatur. In diaeta summa oris teneritudo tepida duntaxat alimenta et potulenta requirit.

102. Novam morborum infantilium et quidem propriorum classera merito constituunt illi, qui a labe parentum in liberos procati (7. y.) proficiscuntur, et quorsum imprimis referimus rachitidem.

103. Rachitis veteribus plane incognitus morbus ab elapso demum seculo in Anglia grassari coepit, non quidem inter rusticos seu gentem duris laboribus adsueta, sed infantes à delicatioribus parentibus natos. Hodie passim in Germania et Gallia observatur, estque proprie sui generis atrophia (57) cum tumore *ἐπιφυσῶν* in ossibus conjuncta.

104. Morbus hic à septimo à nativitate mense pusillo corripit, et vix ante finitum triennium relinquit. Cognoscitur à tumore flaccido capitis et faciei, cute laxa, tumore abdominis, macilentia partium musculosarum, protuberantia *ἐπιφυσῶν* adjuncturas ulnae radijve, humeri, tibiae, genu, magnitudine arteriarum et venarum colli, dum reliquae infra positae gracilescent. In paulo adultioribus adest incessus tardior, instabilitas, assidua sedendi voluntas, collum flexile, caput nutans, praecox ingenii acumen, appetitu et digestionem ferme illaesis. Adultior morbus exhibet magnum caput, thoracem ad latera compressum, ad sternum prominulum, instar volucris fornicatum, costas nodosas, tiliarum, spinae dorfi curvaturas introrsum vel extrorsum directas, abdomen protuberans, dentes cariosos, respirationem difficilem, stertorofam, febriculem lentem, quibuscum omnibus ad mortem usque conflitantur.

105. Corpora rachitide defuncta et secta manifestant glandulas mesenterii scirrhosas, pulmones infarctos, haepar praetumi-

tumidum, viscerum coalitus, principium medullae spinalis solito durius et obstructum.

106. Causarum scrutinium mire exercuit medicorum ingenia, aliis vitium succorum medullae spinalis, aliis connata luis venereae feminea, aliis cacochymiam vappidam, aliis peccantibus diaetae vitia hic accusantibus. Rem magis tetigisse videntur qui morbi à parentibus in otio et mollitie viventibus, in liberos transeuntis causam materialem praedisponentem haerere dicunt vel in semine paterno vel in sanguine matris, cujusunque etiam illa naturae fuerit.

107. Incidit frequenter hic morbus à septimo mense post partum ad sesquiannum, frequentissime à sesquianno ad finem tertii à partu anni. Ultra quintum aetatis annum protractus difficillime curatur, et nisi succumbant aegri, languidam et deformem juventutem parit.

108. Indicationes curativae hujus adfectus sunt, (a) praeparare corpus aegri ad faciliorem pharmacorum receptionem, (b) debilem solidorum compagem roborare, (c) uberem et vappidam corporis lympham per pharmaca, diaetam, et regimen imminuere.

109. Primae indicationis (108. a.) initium fiat à leni emetico, pulvere radice ypecacuanh. omnium convenientissime in potu chocolade exhibitae, tum per iteratas potiones mannatas, et alia congrua solventia. Secundae (108. b.) satis fit balneis aquae dulcis cum herbis aromaticis, et nervinis, melissae, majoranae, fl. lavend. cham. nob. rorismar. etc. confectis, ex quibus postquam extrahuntur pueri, et pori leni frictione pannorum aromate perfusorum aperiuntur, ipsorum spina dorsi et abdomen, liquoribus nervino-spirituosis vel linamento roborante, v. g. ung. martiato, inunguntur et sic ad decubitum praeparantur. Pro adimplenda tertia indicatione (108. c.) ex fonte chirurgico vesicatoria intra primam et secundam thoracis vertebra locanda, ex diata: cibus levis, siccus, minus pinguis, juscula temperatis aromatibus condita

dita, potus paucus meracus, ex regimine: aer siccus, aromate perfusus, vestitus siccus calefaciens, decubitus superlecto et storeis ex herbis aromaticis roborantibus confectis, vestio in rheda laudantur. Ad membrorum curvaturas sensim restituendas sui generis thoraces et ocreae conveniunt.

110. Novammorborum infantilium classem supremam secundo loco nobis largiuntur *morbi* infantum *congrui* (5), tales scilicet qui quidem aliis in aetatibus etiam observantur, frequentissime tamen infantes adoriuntur. Hos omnes causarum intuitu dividimus (a) in *morbos a cruda diaeta et regimine*. (b) in *morbos a plethora*, (g) in *morbos febriles sporadice vel epidemice grassantes*. (d) in *morbos aucti vel imminuti partium toni*, (e) in *morbos malae conformationis*.

111. Morbis, qui post ablaetationem plerumque diaetae et regiminis viciis. (110. a) suos debent natales comprehendimus *atrophiam ablaetatorum*, *lumbricos*, *epilepsiam a lumbricis*, *ascarides*, *teniam*, *pthyriasin*, *crinones* et *comedones*.

112. In ablaetatis quae oritur *atrophia* (111.) ab inertia et viscositate ingestorum derivanda. Hujus morbi tam parva sunt innitia, ut, qui ex antecedentibus sensim caussis succrescat, vix attendatur. Effectu copiosi hujus viscida glandulae meseraicae infarciuntur, quo fit, ut membra neetare suo rorido priventur et contabescant. Signa eadem sunt cum *atrophia lactantium* (57) et qui hoc morbo extinguuntur, pariter obstructas et scirrhasas manifestant glandulas.

113. In cura primum laxantia rhabarbarina et mercurialia conducunt, quae posthaec cum stomachicis et aperientibus commutantur, interque ea arcanum duplicatum miris effertur laudibus. Externe balnea et linimenta paulo penetrantiora juvant. In diaeta pro potu utimur decocto polypodii, tussilaginis et sem. foeniculi, et jusculis ex cremore hordei cum sacharo lactis dulcificatis.

114. Lum-

114. *Lumbrici* (III) die Herzwürmer. Sunt vermes teretes, tres, quatuor, plures pollices longi, lumbricorum terrestrium similes, sanguinei coloris, nidulantes potissimum in intestinis tenuibus.

115. Perplura signa multis aliis adfectibus communia hic tacemus, propria propemodum sunt copiosa saliva, tormina ventris jejuno stomacho, post pastum cessantia, frictiones narium, halitus oris foetidus, pavores ac stridor dentium sub somno, rubor pallorque faciei alternatim sese excipientes, inquietudines nocturnae, urina cruda alba. In progressu mali appetitus in carnes ingens, tussicula sicca cum dispnoea, febricula lenta, erratica, motus epileptici.

116. Causa latet in nimia voracitate mellitorum, dulcium, farinaceorum, carniū, et potu impuro, insectorum ovulis inquinato.

117. Prognosis ideo nihil fausti promittit quoniam pueri tandem in febrem anomalam, erraticam depascentem incidunt, qua accedentibus simul convulsionibus opprimuntur.

118. Therapia lumbricorum absentibus adhuc motibus convulsivis consistit in resolutione viscerum vermium contubernii, eorumque interneccione ac expulsione, quare primo porrigantur pilulae ex gum. bdell. ammoniaci in vitell. ovi et sap. venet. solutis, interposito simul pulverum scabrorum ac essentiarum amararum usu. Pro expulsione iteratis vicibus purgans ex mercurio dulci in pilulas redacto optimum censetur. In casu nimis rebellis usus certissimi specifici anthelmintici, hydrargyri sc. prorogetur, bibatque aeger nullum potum, nisi cui mercurius currens incoctus fuerit. In febribus verminosis profunt acidula, succus citri, limonum, spiritus nitri dulcis, phlegma vitrioli etc.

119. *Epilepsiam a lumbricis* (III) futuram, praeter communia lumbricorum signa, saepe certa in maxillis convulsionis species, et recurrentes intestinorum rosiones, aliaque sympto-

ptomata produnt. Curatio requirit mercurialium et topicorum amarorum sedulum et continuatum usum, non neglectis simul purgantibus ex intervallo propinatis. Superatis paroxysmis specifica antepileptica conducunt, in desperatis vero symptomatibus a lumbricis decoctio foliorum helbori nigri cum euphoria quandoque propinatur.

120. *Ascarides* (III.) gens pusilla quidem, sed expugnata difficillima, sunt vermiculi exigui in confiniis recti intestini nidulantes.

121. Produnt hos vermes frequens tenesmus, intolerabilis ani pruritus, successiva vermiculorum excretio, qui si nervos laceffunt, adeo mira causantur symptomata, ut fascinationem hic accusaveris.

122. Cura coincidit cum therapia lumbricorum, consistitque in exhibitione omnis generis amarorum, inprimis enematis amari, singulis noviluniis injecti, et repetito, usu elixiris proprietatis sine acido cum spiritu salis ammoniaci vinosi parati, quibus praemissis laxantia mercurialia diu satis continuanda sunt.

123. *Tenia seu lumbricus latus* (III.) est vermis instar fasciae plurium saepe ulnarum longus, geniculis transversis, utrinque planis, divisus, in intestinis haerens, curatu difficillimus.

124. Signa communia fere sunt cum signis lumbricorum, certissimum dant excreti geniculi, cucurbitae seminibus similes, qui frustra sunt vermis in suos divisi articulos.

125. Rebelles adeo sunt hi vermes, ut curam expertissimi medici ac virtutem efficacis medicinae saepe eludant. Decrescente luna debellantur anthelminticis, subjunctis purgantibus. Specifica majorem spondent opem, genuina utinam profarent! Horum titulo veniunt aqua salsa pro potu, decoctum radices glyzyrrizae et mori.

126. *Phyriasis* (III.) est affectus puerorum, quandoque
 D etiam

etiam fenum, quo ingentem pediculorum copiam generant in capitis parte capillata, vel in toto corpore qui aegre extirpantur, nonnunquam febrem lentam et statum cachecticum post se trahunt.

127. Curatio praeter laxantia rhabarbarina aequae ac Mercurialia, topicorum specificorum usum postulat, qualia sunt decoctum seminis staphisagriae cum lixivio factum, vel linimenta ex pulvere cocculorum Indicorum et adipe parata.

128. Per *crinones*, *comedones*, (111.) die *Mittesser*, practici intelligunt vermiculos viros cinereos cuti circa dorsum, scapulas, humeros, suras inhaerentes et sub ipsorum nimia foecunditate infantes ad sui generis atrophiam disponentes.

129. Cognoscitur continuo pruritu et inde ortis vigiliis et inquietudine puerorum. Infrequens satis affectus, victus et amictus immunditiei suos debet. natales.

130. Cura exorditur purgantibus mercurialibus, continuatur balneis aquae dulcis et lactis, inunctione totius corporis cum melle, ut exterorsum invitentur vermiculi, tandem decocto mercurii currentis una cum melle abluuntur.

131. Ad affectus partim spasmodicos, partim a partium solidarum relaxatione natos (130.) referimus *incubum*, *tenesmus*, *ani procidentiam*, *missionem involuntariam*.

132. Incubus (131.) affectus musculorum pectoris spasmodicus, est nocturna spirandi difficultas, absurda superiacentis molis opinione somniantes eludens, germ. die *Maare*, cum sensu suffocationis conjuncta, quae a pleno nimis ventre et voracitate puerorum dependet.

133. Insons per se affectus tempestitiva a somno expergefactione cessat. Curatur iterata purgatione, antispasmodicis repetitis, et frugali coena. Habitualis apud pueros in epilepsiam, apud adultos in apoplexiam degenerare potest.

134. *Tenesmus* (131.) est continuus et plerumque inanis desidendi

desidendi conatus, quo pueri vel profus nihil, vel mucidae materiae paucillum excernunt. Affectum saepe comitantur febricula, sitis, membrorum lassitudo, vigiliae, appetitus prostratus et id genus alia.

135. Quandoque ideopathicus est majori periculo stipatus, imprimis si cum singultu colludit. Symptomatice minori cum periculo dysenteriae, diarrhoea, vermibus complicatur.

136. In utroque affectu conducunt clysteres emollientes addito pulvere lumbricorum terrestrium, nec non fots ex lacte tepido et herbis emollientibus. Idiopathicus praeterea pulveres abstergentes salinos et antispasmodicos admittit. Ad mentem quorundam enema ex jure carnium vervecinarum, vel fumigatio fructuum pineorum, ex quibus nuclei sunt exempti, exoptatissima tenesmi sunt remedia.

137. Quando interior recti intestini tunica adeo laxatur ut ex podice propendeat, *ani proidentiam* morbum appellant. Causae sunt diuturna alvi adstrictio, scybala cum summo nisu excreta, tussis pertinax, acris, dysenterica materia.

138. In juvando hoc adfectu prolapsum intestinum foveatur decoctione roborante ex floribus rosarum, radice plantaginis, herba millefolii, corticibus granatorum, in vino pontac coctis, quo facto inungatur oleo verbasci et reponatur digitis ex arte. Tandem spongia eodem decocto adstringente madida ano imponatur et relinquitur; quod ipsum toties repetendum, donec intestinum obfirmatum fuerit.

139. *Missione involuntaria* (131.) seu urinae incontinentia laborant pueri, si quando dies noctesque citra voluntatem lotium mittunt. Illa species, quae vigilantibus contingit, utpote ex paralyfi vesicae vel sphincteris laesione orta rarissime curatur. Altera sub somno accidens praeternaturalem

Iem duntaxat sphincteris laxitatem supponit, quaeque in sexu feminino aegrius curatur quam masculino.

140. Curam suscipiunt medici decocto laxante per aliquot dies continuato, postea roborantibus in-et-externis oppugnetur morbus. Pulveres proin roborantes, ex corall. rubr. nuc. mosch. terr. sigill. hic locum habent, specifice pulvis subtilissimus ex mandibulis lucii piscis et quidem falsi commendatur. Pubis et pectinis regioni applicentur linteamina vino pontac madida, in quo ruta, vel alia astringentia vegetabilia sunt cocta.

141. Pueris in secundo septenario constitutis solennes sunt *narium haemorrhagiae* (140.) ab crescente sensim plethora, quae si in solis naturae moliminibus subsistit, pueros ad phlogoses, capitis dolores, ophthalmias, odontalgias, otalgias, parotides, tumores anginodes, in pituitosioribus ad adfectus catarrhales disponunt.

142. Moderatae si fuerint, naturae relinquuntur; excedentes autem ant-orgasticis ex conch. citr. nitr. depur. corall. lapid. cancr. speciebus de hyacintho, vel tinct. pap. rhead. flor. bellid. tractandae sunt, non neglectis tamen pediluviis et aliis, quae sanguinis impetum a capite avertunt.

143. Sub februm partim simplicium, partim exanthematicarum, aut sporadice, aut epidemice grassantium (141.) classe, paucis adhuc acturi sumus de *febris intermittibus, continuis, variolis, morbillis, rosulis, purpura, diarrhoea, dysenteria, benigna ac maligna, et demum aphthis ab lactatorum.*

144. Quoad *intermittentes*, (143.) hae raro corripiunt infantulos lactantes, nisi nutrix vel mater eodem laboret morbo. Quemcunque autem typum servent, extra paroxysmum dentur pulveres testacei, acidum absorbentes, quibus per aliquod tempus in usum vocatis substituuntur syrupi laxantes cum rheo parati.

145. Fre-

145. Frequentius laborant tenelli *febribus continuis* (143.) ex vitio lactis acescentis. Nisi ergo variolae vel morbilli subsunt, quarta quavis hora detur pulvis absorbens ex testaceis marinis cum lacte, interdum etiam emulsio ad extinguendam sitim. Quarto morbi die purgentur infantes syrupo de rheo. A purgatione abstinendum, si febris per metastasin, phymate aut parotidibus apparentibus, terminatur, quo in casu tumor suppurantibus maturandus est.

146. In ablactatis pueris *tertianae intermittentes* (143.) quandoque occurrunt, rarissime quartanae. Vomitus, si vomituriunt, promoveatur radice ypecacuanhae, sin minus detur pulvis CORNACHINI, qui pro dispositione naturae nunc vomitum, nunc secessus, nunc sudores ciebit. Protracta febre, die intercalari digestiva in usum sunt vocanda, quibus incassum adhibitis chinaechinae infusio propinetur. In diaeta vitentur carnes, praescribantur farinacia nec non potus tenuis et sufficiens.

147. Febre acuta et saepe contagiosa correptis infantibus, lactantibus aequae ac ablactatis, si tertio vel quarto morbi die ad cutim propelluntur pustulae, in principio rubrae, mox albae cum circulo rubicundo, *variolae* (143) adesse dicuntur. Has dividunt in *discretas, confluentes, benignas, malignas, anormales*.

148. *Discretarum* (147) historiam paucis habe. Pueri corripuntur horrore ac rigore, sequitur calor intensus non remittens, capitis et dorsi dolor vehemens, vomituritio, somnolentia. Prorupturas postulas saepe antecedunt narium haemorrhagia, motus epileptici, benignarum prodromi. Quarto maxime die erumpunt pustulae, primo in facie, dein collo, pectore, toto corpore, cessantibus plerisque symptomatibus. Crescentes postulae die quinto et seq. elevantur, albescunt, cute intermedia satis florida, sed intumescente cumprimis in capite. Die undecimo siccantur, et tumor faciei remittit.

149. *Confluentes* dicuntur variolae (147), quarum symptomata sunt atrociora et eruptio nimis praecox. Crescente morbo et febre superfiite pustulae haud in spectabilem attolluntur molem, sed invicem confunduntur, disparente omni cute nuda. Pustulae tumescentes ad instar pelliculae albae apparent. In adultis adest salivatio, in infantibus diarrhoea sero superveniens.

150. *Malignae et anomalae* (147) dicuntur quae praemature efflorescunt, sed subito retrocedunt, carent circulo purpureo, in centro foveolas habent cum nigrescente limbo. Hic raro facies intumescit, sed saepe circa suppurationis terminum diarrhoea supervenit.

151. Differunt variolae inter se quoad magnitudinem, contentorum copiam, et indolem, differunt quoque ab aliis morbis, morbillis, rosulis, purpura.

152. Ex his (148) patet, variolas diversa fortiri stadia, tempus scilicet contagii, eruptionis, maturationis, et desiccationis, quae omnia suis propriis phaenomenis dignoscuntur et diversam medendi methodum exposcunt.

153. Phaenomena primi stadii (152) ab invasione ad quartum usque diem sunt horripilatio, rigor, febris acuta, calor ingens et perpetuus, oculorum splendor, capitis et dorsi dolor, nausea, vomitus, inquietudo, somnolentia, urina rubicunda, motus epileptici etc.

154. In secundo morbi stadio puncta apparent parva, rubra pulicum morsus instar, primo in facie, mox in brachiis, manibus, tandem toto corpore, mitescentibus plerisque symptomatibus. Tunc pustulae omni hora augentur, elewantur, inflammantur, tenaque cute refurgit dolor, calor, imo febris, si perspiratio crassa variolarum crusta impeditur, eo saepe tempore accedunt anxietas, faucium dolor, diarrhoea, dysenteria, mistus cruentus, donec quinque vel sex dierum spatio, pustulae in totidem convertantur apostemata.

155. In

155. In confluentibus, quae nascitur crusta eo semper densior est. In malignis ante suppurationem adsunt vesiculae lymphæ rubellæ plenae, gangrenosae plane indolis.

156. Tertium morbi stadium exhibet pustulas albicantes sensim flavescentes, puris adeo plenas, ut rumpant sanieque effundant. Hoc in primis tempore intenditur febris secundi stadii a sufflaminata perspiratione, cumulantur inquietudines, totum corpus ulcusculis foedum, doloris est plenissimum.

157. In quarto morbi scilicet desiccationis articulo, si febris increfcit, in vitae periculo versantur tenelli, quoniam ex puris resorbitione in sanguinem pro varietate decubitus, novi procreantur morbi, deliria, dysenteria, tabes.

158. Causa hujus epidemici morbi videtur latere in gremio aëris atmosphaerici quacunquæ demum ratione infecti. Nato jam morbo contagium ejus accessu ad aegros propagatur. DIGBAEI ET DOLAEI de origine variolarum opinioniones docta nobis sunt somnia.

159. Quae in prognosi salutaria sunt ad sequentia reducuntur. Quo mitior status contagii (152) eo levior status inflammationis: quo tardius erumpunt, eo levior morbus: quo citius absolvitur inflammatio et suppuratio post lentam eruptionem, eo melius: quo pauciores, majores, candidiores, plus a facie remotae sunt pustulae, eo mitiores: quo tensa cutis plus tumet et rubet, pus magis blandum est et coctum, eo major salutis spes affulget, quae maxima est, si morbi declinatio cum ἀπυρεξία et appetitus restitutione fit.

160. Insidam imo funestam prognosin designant variolæ minores, intricatae, fuscae, nigrae, ichorosae, caput inprimis obsidentes, cutis tensa, non rubens sed pallens, nisi accesserit salivatio, aut pedum vel manuum tumor, petechiae liberae cuti interspersae, collum et facies die septimo non intumescens, cum urinae suppressione. Variolis discretis laborantes

borantes octavo, confluentibus, undecimo die interire observatio est SYDENHAMII.

161. Curatio fiat secundum diversa morbi tempora, in primo convenit merum agere naturae spectatorem et si desideris pharmaca sollicitantium parentum sit parendum, nil nisi pulveres absorbentes, diaphoretici vel emulsiones ex iisdem compositae sunt praescribendae. Methodum stimulum inflammatorium primi hujus stadii venae sectionibus, acidulis nitrosis nimium compescendi raro in Germania tutam experimur.

162. In eruptionis stadio (154) cum primis si tarda fuerit continuandum est diapnoicis fixis, vel concedi potest usus essentiae alexipharmacae lenioris cum infusis theiformibus, et curandum ne suppuratio nimis copiosa sit, et procul à capite, quod visu tenuissimo, potu diliente et aciduisculo, regimine frigiduisculo impetratur.

163. Durante variolarum maturatione (156) si cuncta rite procedunt, nulla exurgit indicatio, nisi forsitan ad leniendos dolores, somnum conciliandum et febrem crescentem mitigandam. Priori scopo praescribuntur emulsiones, posteriori diaphoretica fixa, an vero lentium decoctio specificè variolarum maturationem accelerat, ulteriori reservamus experientiae.

164. In ultimo morbi articulo (157) mitissimis antifebrilibus est adhuc continuandum, et febris non nisi hoc in stadio purgans cum euphoria admittit. Sordium reliquiae finito morbo expelluntur infuso theiformi.

165. Toto denique curationis tempore, ne inops consilii videatur medicus studeat urgentia lenire symptomata et noscat: affectus soporosos sub primo stadio venae sectionem admittere, et mori pueros si nullus sequatur bonus effectus. Salivationem excedentem temperari enemate emolliente bezoardicis fixis et imprimis floribus sulphuris. Ardori faucium succurri gargarismate demulcente. Oculos defendi fo-
tu

tu lactis crocati. Alvum in primo et quarto stadio tuto, in reliquis non nisi urgente indicatione solvi. Haemorrhagias in statu contagii nullius esse periculi, circa maturitatem haeteroclitii quid prae se ferre. Variolis confluentibus laborantes à sudoribus arcendos et ptyalismum promovendum. In febre nimis accensa ex mente WALDSCHMIDII tincturam quatuor florum cordialium cum phlegmate vitrioli porrigendam esse. In tergiversatione variolarum prodesse liquorem cornu cervi succinatum aqua quadam analeptica dilutum. Tandem non temere linteamina ante declinationem esse commutanda.

166. Febris continua exanthematica, in qua pustulae non suppurant, sed sponte iterum evanescent, *morbillus* (143.) constituit.

167. In morbi decursu observantur primo die calor et frigus, sequenti perseverat febris cum insigni aegritudine, siti, inappetentia, lingua alba, gravedine, somnolentia, narium et oculorum stillicidio. Prorumpentes maculae secundo et tertio die conspiciuntur rubrae, primum in facie, sensim petore, ventre et extremitatibus, cum intumescencia palpebrarum, sternutatione, aliquando vomitu. Circa septimum diem aspera fit facies, siccantibus pustulis. Octavo evanescent, aucta paulisper febre, spirandi difficultate et tussicula.

168. Omni prorsus periculo vacante, nisi constitutio epidemica malignitatem simul afferat.

169. Curatio eadem fere est ac in variolis, quare sub initio paucissima remedia sunt exhibenda. Eruptio, si tergiversatur, lenissimis diaphoreticis et alexipharmacis est proritanda. Temperandi scopo profunt emulsiones reiteratae. Symptomatibus (165) eadem ratione, ac in variolis, obviam itur.

170. *Rosulae* (143) die Mitteln, rectius die Röteln, a morbillis, non nisi pustulis magis urentibus et rubentibus differunt.

E

Ter-

Tertio morbi die erumpunt, septimo colorem mutant, et sub desquamatione cuticulae evanescunt. Curatio eadem est cum variolis ac morbillis, quare temperantia et diaphoretica fixa omnem hic paginam absolvunt.

171. Quae quandoque in infantibus ante et post dentitionem observatur *purpura* (143) mere scorbutica et febris exers est. Unice dependet a calidiore regimine. Medici opem vix possit, cum intra quatuordecim dies una cum cuticulae squamulis abscedat et evanescat.

172. *Diarrhoea* (143) in bimulis, trimulis et adultioribus pueris pro causa habet commissos in diaeta errores, vel etiam refrigerationem partium externarum. Urgentibus desstituta symptomatibus naturae viribus relinquatur, si vero cum nausea, vomitu, febre, appetitu dejecto est conjuncta, laxantia rhabarbarina postulat.

173. Infantum pariter ac adutorum *dysenteria* (143) est fluxus alvi mucoso-fangvineus, qui invadit cum vel sine horrore, subsequente calore febrili, sequuntur postea alvi tormina, frequentes dejectiones et tenesmus. Dividitur in benignam et malignam, utramque saepe epidemicum.

174. Morbi sedes tota est situla intestinalis, non tamen semper, crassis scilicet intestinis adfectis, febris nulla adest, pueri obambulant et leviter aegrotant. Tenuibus simul correptis, dejectiones sunt humorosae magis dolorificae, febre stipatae. Ventriculo aegrotante praeter dejectiones et febrim adest vomitus, ita ut quo altius radicetur causa, eo plura adsint symptomata.

175. Causae antecedentes sunt perspiratio suppressa, quae quum autumnio maxime laeditur, hoc tempore quoque frequentem efficit morbum. Proxima est materia acris caustice, villos intestinorum laceans, quae vel ex ingestis horreis fructibus fermentescens, vel ex miasmate per aëra disperso derivanda est.

176. Ipsa caeteroquin aetas infantilis, ac pressius infantes lactantes, commodius ferunt morbum quam adulti. Appetitus hic satis vegetus saluum a labe ventriculum declarat. Quo vero exquisitior febris, quae quippe symptomata atque ex inflammatoriis genere, eo plus periculi. Non minus excretae carunculae, vel purus putus sanguis, sinistri sunt augurii, lethalem vero exitum convulsiones supervenientes nuntiant.

177. Dysenteriam benignam saepe bis iteratum intra biduum ex rheo pharmacum curat, imprimis si versus noctem propinetur pulvis absorbens. Extrinsecus suo non destituntur usu stomachica emplastra et clysteres emollientes. Praesente nausea et vomitu, radix ypecacuanha, quae per se specificum est, tuto datur, tandem lenissima anodyna cum absorbentibus maritata curae colophonem imponunt. In dysenteria maligna, primis diebus, medicus de mitiganda febre magis sollicitus esse debet, qua temperata eadem methodo procedendum est.

178. *Aphthae* (143) die *Schwämme*, infantum primi et secundi septenarii nunquam apparent sine febre, dolore, calore intensiori, et plerumquae febris cujusdam continuae (145) effectus sunt. Quandoque epidemice grassantur, et propter contagium pueros primi, secundi imo quandoque tertii septenarii promiscue corripunt, tumque adeo periculosae sunt, ut potiore aegrotantium partem e medio tollant.

179. Curationis cardo in eo potissimum versatur, ut toto morbi decursu perspiratio datis lenissimis diapnoicis et sufficienti potu aequabilis conservetur. Quam enim, proxime elapso anno, methodum secuti sunt Gallorum *Aesculapii* in eodem hoc morbo Parisiis grassante; qua iteratis venae sectionibus, emeticis, purgantibus exanimes reddiderunt formosissimas puellas, eam damnamus et longe proscribimus.

180. Vitiis denique a mala conformatione vel consuetudine natis (110) accensimus *ganglia*, *strabismum* et *gibbositatem*.

181. *Ganglium* (180) *Ueberlein*, est tumor mobilis, indolens, in partibus tendinosis ossium articulationibus, carpo vel tarso vicinis excresecens, oriundus ab externa violentia, lapsu, collisione, gravia elevandi nisu etc.

182. Curatur discutiendo tumorem, sola frictione diuturna cum saliva jejuna, vel impositione laminae plumbeae ejusdemque forti compressione, vel quoque iterata percussione cum malleo ligneo. Maturatio vel extirpato tumoris periculi plena est.

183. *Strabismus* seu *lucositas* vocatur, si alterutra, vel ambae pupillae non in lineis parallelis, sed convergentibus aut divergentibus objecta intuentur. Culpa haeret in sublato aequilibrio actionis musculorum utriusque bulbi, et dependet a fociordia nutricum, quae infantibus permittunt objecta proxime nimis ad oculos posita crebro et diutius intueri, quo fit, ut musculi abducentes justo longiores evadant, et postlimio impediunt, quominus oculi parallelis lineis dirigantur. Curatio non tam remediis pharmaceuticis quam rectificatione strabismi, scilicet peculiaribus larvis obtinetur.

184. *Gibbositas* (180) infantibus magis quam adultis familiaris, propter porosas vertebrae et tenuia ligamenta, oritur plerumque a causis externis violentis, rudi inprimis nutricum et gerularum contrectatione, quae vertebrae per imperfectam luxationem ex situ naturali distorquentur, atque tum magis exerescunt.

185. Sanantur hi affectus in infantibus per thoraces et cataphractas, ex spinis balenae et laminis ferreis ita adaptatas, ut excresecenti tumori fortissima opponatur compressio, quem in finem ejusmodi thoraces interius, ubi tumori sunt contigui, pilam vel eminentem superficiem habent, quae dies noctesque compressio perpetuatur, et non solum ulterior excretio prohibetur, sed et pars excreta iterum retropellitur. Gibbus tegitur emplastro nervino Vigonis, aut inungitur spiritu matricali. In adultis raro cura felicem sortitur successum.

186. Non dubitamus, unum alterumve superesse affectum, qui ad morbos infantum vel proprios, vel congruos pertineat; sed, quum specimen nostrum in magnam excretum sit molem, a prolixiori morborum infantilium enumeratione abstinemus, atque toti opellae sub spectati finem imponimus,

00 A 6272

f

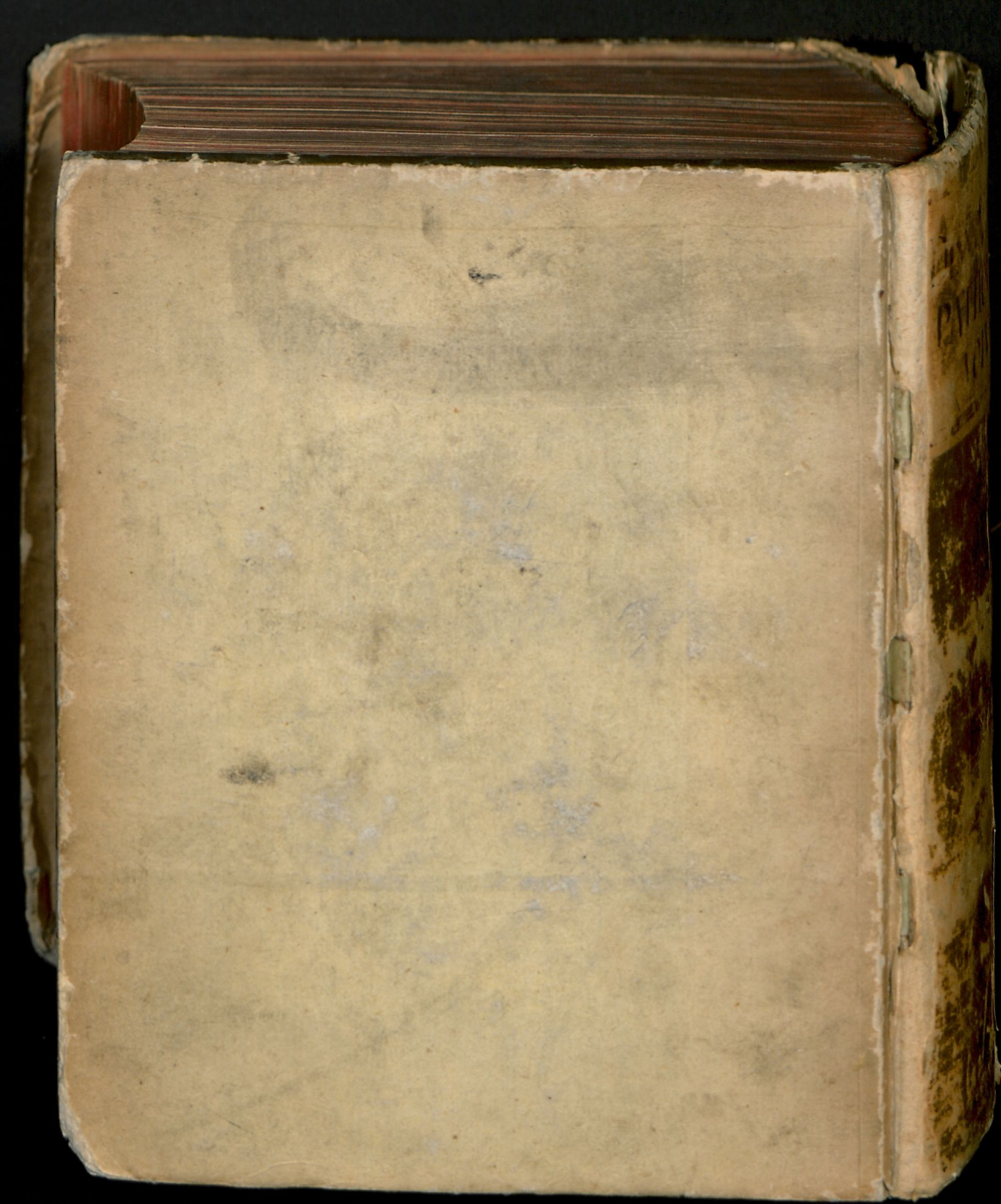
ULB Halle 3
002 827 158

TA-OL

Reho ✓

45

SPECIMEN INAUGURALE MEDICVM
 SISTENS
 APHORISMOS
 DE
 COGNOSCENDIS ET CVRANDIS
 INFANTVM MORBIS

QVOD
 AVSPICE DIVINO NUMINE
 EX DECRETO
 GRATIOSAE FACVLTATIS MEDICAE
 PRAESIDE
 CAROLO AVGVSTO DE BERGEN
 MED. DOCT. ET PROF. PVBL. ORD. EIVSD. FAC. H. T. DECANO
 HAEREDITARIO IN ROSENGARTEN
 PRO GRADV DOCTORIS
 SYMMISQVE IN MEDICINA HONORIBVS ET PRIVILEGIIS
 LEGITIME IMPETRANDIS
 IN AVDITORIO MAIORI
 PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI

SUBMITTIT
 AVCTORETRESPONDENS
 IOHANNES SIGISMVNDVS SCHMID
 SILESIVS.

AD DIEM XXVIII. NOV. MDCCL.

FRANCOFVRTI AD VLADRVM
 EX OFFICINA IOHANNIS CHRISTIANI WINTERI
 ACAD. REG. TYPOGR.

